

ที่ มท ๐๔๑๗.๒/ว ๑๑๒๕

กรมการพัฒนาชุมชน

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา

๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ อาคารรัฐประศาสนภักดี

ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๒๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๓

เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการบังคับคดี และสืบหาหลักทรัพย์หรือทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

อ้างถึง ๑. หนังสือกรมการพัฒนาชุมชน ที่ มท ๐๔๐๑.๔/ว ๐๒๕๖ ลงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙

๒. หนังสือกรมการพัฒนาชุมชน ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๔๑๗.๓/ว ๐๖๔๐ ลงวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๓

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการบังคับคดีฯ

จำนวน ๑ ชุด

ตามหนังสือที่อ้างถึง ๑ กรมการพัฒนาชุมชนได้ซักซ้อมแนวทางปฏิบัติในการบังคับคดี และสืบหาหลักทรัพย์หรือทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา เพื่อให้เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนผู้รับผิดชอบถือปฏิบัติ และตามหนังสือที่อ้างถึง ๒ กรมการพัฒนาชุมชนได้มีคำสั่งที่ ๓๓๗/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๑๓ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๓ มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชนในส่วนที่เกี่ยวกับการดำเนินคดีแพ่ง คดีอาญา คดีปกครอง คดีล้มละลาย และความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ นั้น

เนื่องจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๓๐) พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับการบังคับคดีใหม่ทั้งหมด โดยเพิ่มหน้าที่และอำนาจของเจ้าพนักงานบังคับคดี กำหนดบทบัญญัติเพื่อคุ้มครองเจ้าพนักงานบังคับคดีให้ชัดเจน เพิ่มหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ ลูกหนี้ ผู้มีส่วนได้เสีย และมาตรฐานการคุ้มครองประโยชน์ผู้เกี่ยวข้องให้ชัดเจนยิ่งขึ้น รวมทั้งปรับปรุงกระบวนการบังคับคดีให้มีความสะดวก รวดเร็วและปรับปรุงกฎหมายให้ทันสมัย มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติเกี่ยวกับการบังคับคดี และการสืบหาหลักทรัพย์หรือทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา มีความชัดเจนยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับ บทบัญญัติของกฎหมายและแนวทางที่กระทรวงการคลังกำหนด อีกทั้งเพื่อเป็นการป้องกันมิให้เกิดความเสียหาย แก่ทางราชการและมีให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ทางราชการ กรมการพัฒนาชุมชน จึงให้ยกเลิกแนวทางปฏิบัติในการบังคับคดี และสืบหาหลักทรัพย์หรือทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ตามหนังสือที่อ้างถึง ๑ และให้ถือปฏิบัติตามแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการบังคับคดี และสืบหาหลักทรัพย์หรือ ทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอให้จังหวัดได้แจ้งกำชับให้สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด ถือปฏิบัติให้เป็นไปตามแนวทางดังกล่าวโดยเคร่งครัดต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ)

อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน

กองนิติการ

กลุ่มงานคดีและนิติกรรมสัญญา

โทร. ๐ ๒๑๔๑ ๖๓๒๗ / โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๘๙๒๒

แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการบังคับคดี และสืบหาหลักทรัพย์หรือทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา
(แนบท้ายหนังสือกรมการพัฒนารัฐบาล ที่ มท ๐๔๑๗.๒/๑๖๖๕ ลงวันที่ ๒๐ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๓)

เพื่อให้การปฏิบัติเกี่ยวกับการบังคับคดี และการสืบหาหลักทรัพย์และทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา มีความชัดเจนยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับบทบัญญัติของกฎหมายและแนวทางที่กระทรวงการคลังกำหนด อีกทั้งเพื่อเป็นการป้องกันมิให้เกิดความเสียหายแก่ทางราชการและมีให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายที่เกิดขึ้นแก่ทางราชการ กรมการพัฒนารัฐบาลจึงได้จัดทำแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการบังคับคดี และสืบหาหลักทรัพย์หรือทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ให้สำนักงานพัฒนารัฐบาลจังหวัดแจ้งเจ้าหน้าที่พัฒนารัฐบาลถือปฏิบัติ ดังนี้

๑. เมื่อศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีแล้ว ให้รายงานผลคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลพร้อมจัดส่งสำเนาคำพิพากษาหรือคำสั่งศาล ให้กรมการพัฒนารัฐบาลทราบ และดำเนินการ ดังนี้

๑.๑ กรณีเป็นฝ่ายชนะคดี ให้ติดตามคู่ความฝ่ายแพ้คดีว่าได้ปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลหรือไม่

๑.๒ กรณีเป็นฝ่ายแพ้คดี ให้รายงานผลคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลต่อผู้ว่าราชการจังหวัดทันที เพื่อพิจารณาใช้สิทธิในการอุทธรณ์ ฎีกาคัดต่อไป หากยังไม่ได้รับทราบผลการพิจารณาว่าจะยื่นอุทธรณ์ฎีกาหรือไม่ ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบประสานพนักงานอัยการยื่นขอขยายเวลาการอุทธรณ์ ฎีกา คัดค้านคำพิพากษาหรือคำสั่งศาลไปก่อน จนกว่าจะได้รับแจ้งผลการพิจารณา

๒. การออกหมายบังคับคดี กรณีคู่ความฝ่ายแพ้คดีไม่ปฏิบัติตามคำพิพากษา คำสั่งศาลหรือคำบังคับของศาล ให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบประสานพนักงานอัยการผู้รับผิดชอบคดียื่นคำร้องขอต่อศาลเพื่อออกหมายบังคับคดีตั้งเจ้าพนักงานบังคับคดี ยึดทรัพย์สิน आयัดสิทธิเรียกร้อง หรือบังคับคดีโดยวิธีอื่นตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

๓. การสืบหาหลักทรัพย์หรือทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา เมื่อศาลมีหมายบังคับคดีแล้วให้ถือปฏิบัติตามแนวทางที่กระทรวงการคลังกำหนดไว้ ตามหนังสือ ที่ กค ๐๕๓๐.๗/ว ๑๐๗ ลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๔ และที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว.๕๖ ลงวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๘ ดังนี้

๓.๑ ให้แต่งตั้งคณะกรรมการหรือเจ้าหน้าที่ เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการบังคับคดี และสืบหาหลักทรัพย์หรือทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาทันทีที่มีหมายบังคับคดีแล้ว

๓.๒ ให้คณะกรรมการหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายดำเนินการบังคับคดีและสืบหาหลักทรัพย์หรือทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษตามแนวทาง ดังต่อไปนี้

(๑) ประสานงานกับสำนักงานที่ดินจังหวัดเพื่อตรวจสอบหลักทรัพย์ประเภทอสังหาริมทรัพย์ที่ปรากฏรายชื่อลูกหนี้ตามคำพิพากษา ครอบครัวของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับลูกหนี้ตามคำพิพากษา เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ ซึ่งอาจนำยึดมาบังคับคดีได้ โดยให้ตรวจสอบตามภูมิลำเนาเดิมที่เคยอยู่อาศัยสถานที่ที่เคยย้ายไปดำรงตำแหน่งและภูมิลำเนาปัจจุบันด้วย

(๒) ตรวจสอบทรัพย์สินประเภทสังหาริมทรัพย์ของลูกหนี้ตามคำพิพากษา เช่น รถยนต์ รถจักรยานยนต์ เรือ หุ่นส่วนในบริษัท หรือหลักประกันการขอใช้ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ โดยประสานงานกับส่วนราชการหรือหน่วยงานที่จัดทำทะเบียนควบคุมสังหาริมทรัพย์ดังกล่าว

(๓) สืบหาทรัพย์สินอื่นของลูกหนี้ตามคำพิพากษาในสำนักงาน บ้านพักของลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือจากครอบครัว หรือผู้ที่เกี่ยวข้องอันอาจมีทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาไว้ในครอบครอง รวมทั้งสิทธิเรียกร้องของลูกหนี้ตามคำพิพากษาที่มีต่อบุคคลภายนอก

(๔) ขอความร่วมมือจากธนาคารหรือสถาบันการเงิน เพื่อตรวจสอบหลักทรัพย์หรือบัญชีเงินฝากในธนาคารและสถาบันการเงินนั้น ๆ โดยให้ส่งสำเนาฉบับบังคับหรือหมายบังคับคดีให้กับธนาคารหรือสถาบันการเงินด้วย ส่วนการที่ธนาคารหรือสถาบันการเงินจะให้ความร่วมมือหรือไม่นั้น ย่อมเป็นดุลพินิจของธนาคารหรือสถาบันการเงินแต่ละรายที่จะให้ความร่วมมือในการบังคับคดีให้เป็นไปตามกระบวนการยุติธรรม

(๕) ดำเนินการอื่นใดในการบังคับคดีและสืบหาหลักทรัพย์หรือทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อทางราชการ อาทิ ขอความร่วมมือสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดีจังหวัด ซึ่งมีความเชี่ยวชาญในด้านการบังคับคดีช่วยดำเนินการบังคับคดีให้อีกทางหนึ่ง

การบังคับคดีกับลูกหนี้ตามคำพิพากษาเป็นภาระต่อเนื่อง โดยจะต้องสืบหาหลักทรัพย์หรือทรัพย์สินของลูกหนี้ตลอดระยะเวลาสิบปี จึงให้ดำเนินการตามข้อ ๓.๒ (๑) - (๕) อย่างต่อเนื่องทุกระยะ แม้จะไม่ปรากฏว่ามีทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาจากการสืบหาหลักทรัพย์หรือทรัพย์สินในครั้งที่ผ่านมาก็ตาม เนื่องจากทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาอาจเกิดมีขึ้นในภายหลังก็ได้

ทั้งนี้ คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล ให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาชดใช้เงินหรือให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการ โดยให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาชดใช้ค่าฤชาธรรมเนียม (กำหนดไว้ในสำนวนคดี) ค่าทนายความหรือค่าขึ้นศาล ซึ่งเป็นหนี้เงิน สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดต้องดำเนินการให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาดำเนินการให้เป็นไปตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลด้วย หากลูกหนี้ตามคำพิพากษาไม่ปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดก็ต้องดำเนินการบังคับคดีตามข้อ ๓ เช่นเดียวกัน

๓.๓ ให้รายงานผลดำเนินการบังคับคดีและสืบหาหลักทรัพย์หรือทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ให้กรมบัญชีกลางทราบทุกระยะสามเดือน ในรอบเดือนธันวาคม เดือนมีนาคม เดือนมิถุนายน และเดือนกันยายน โดยใช้แบบรายงานตามตารางแสดงรายละเอียดการสืบหาหลักทรัพย์และบังคับคดีของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค ๐๔๐๖.๒/ว ๖๙ ลงวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๔๘ ทั้งนี้ ให้สำเนารายงานผลดังกล่าวให้กรมการพัฒนารวมด้วย

๓.๔ การบังคับคดีลูกหนี้ตามคำพิพากษา เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๗๔ ซึ่งบัญญัติให้เจ้าหนี้ตามคำพิพากษามีสิทธิบังคับคดีได้ภายใน ๑๐ ปี นับแต่วันที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล ดังนั้น ในกรณีที่จังหวัดได้ดำเนินการสืบหาหลักทรัพย์หรือทรัพย์สินลูกหนี้ตามคำพิพากษาตามข้อ ๓ แล้วพบหลักทรัพย์หรือทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ให้จังหวัดแถลงต่อเจ้าพนักงานบังคับคดีขอให้ยึดหรืออายัดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาเพื่อนำมาชำระหนี้ตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลต่อไป

๓.๕ เมื่อสิ้นสุดระยะเวลาการบังคับคดีตามข้อ ๓.๔ หากยังไม่สามารถสืบหาหลักทรัพย์หรือทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษามาชำระหนี้ตามคำพิพากษาได้อย่างครบถ้วน ให้แจ้งเหตุผลพร้อมรวบรวมหลักฐานการดำเนินการข้างต้นส่งให้กรมการพัฒนารวม เพื่อจะได้ดำเนินการขออนุมัติจำหน่ายหนี้กับกระทรวงการคลังต่อไป

๔. การตรวจสอบสถานะของลูกหนี้ทุกระยะ ๑ เดือน ในกรณีที่สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดได้ประสานให้สำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการบังคับคดีจังหวัดดำเนินการบังคับคดีไว้แล้ว ให้มีหนังสือสอบถามไปยังสำนักงานบังคับคดีจังหวัด หรือตรวจสอบจากเว็บไซต์กรมบังคับคดีว่าจำเลยเคยถูกศาลล้มละลายมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์เด็ดขาดหรือพิพากษาให้เป็นบุคคลล้มละลาย หรือมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ตามคำพิพากษาและมีการโฆษณาคำสั่งตั้งผู้ทำแผนแล้วหรือไม่และถูกเจ้าหนี้รายอื่นยึด

/ಾಯ್ದ...

อายัดทรัพย์สินหรือไม่เมื่อใด โดยขอให้ตรวจสอบเป็นรายเดือน หากพบว่าศาลล้มละลายมีคำสั่งพิทักษ์ทรัพย์ จำเลยเด็ดขาดหรือมีคำสั่งฟื้นฟูกิจการของลูกหนี้ และมีการโฆษณาคำสั่งตั้งผู้ทำแผนแล้ว ให้ดำเนินการยื่นคำขอรับชำระหนี้ต่อเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ส่วนกรณีที่ตรวจสอบแล้วพบว่าจำเลยถูก เจ้าหนี้รายอื่นยึดอายัดทรัพย์สินไว้ให้แจ้งสำนักงานอัยการคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายและการ บังคับคดีจังหวัดทราบโดยด่วน

๕. หากลูกหนี้ตามคำพิพากษาถึงแก่ความตายหรือสาบสูญ ให้รายงานผู้ว่าราชการจังหวัด และกรมการพัฒนาชุมชนทราบโดยด่วน พร้อมทั้งสืบหาทรัพย์สินมรดกที่ตกทอดไปยังทายาท เมื่อตรวจพบ ทรัพย์สินมรดกแล้วให้ดำเนินการประสานเจ้าพนักงานบังคับคดี เพื่อดำเนินการบังคับคดีกับทรัพย์สินมรดก โดยมีต้องฟ้องทายาทผู้รับมรดกเป็นคดีใหม่

๖. การยึดทรัพย์สิน หมายถึง การยึดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา สิ้นสมรสของคู่สมรส ของลูกหนี้ตามคำพิพากษา เฉพาะในกรณีหนี้ร่วมที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาและคู่สมรสเป็นลูกหนี้ร่วมกัน หรือทรัพย์สินของคู่สมรสของลูกหนี้ตามคำพิพากษาซึ่งตามกฎหมายอาจบังคับชำระหนี้ได้ และทรัพย์สินของ บุคคลอื่นซึ่งตามกฎหมายอาจบังคับเอาชำระหนี้ตามคำพิพากษาได้ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๒๙๖ (๑) และมาตรา ๒๙๗ (๑) และ (๒) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๓๐) พ.ศ. ๒๕๖๐ ไว้ในความดูแลของ เจ้าพนักงานบังคับคดี เพื่อดำเนินการตามกฎหมายให้บรรลุผลตามคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล ในการบังคับคดี ยึดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษา เจ้าหนี้ตามคำพิพากษาต้องเป็นผู้ยื่นยึด ตามมาตรา ๒๙๘ แห่งประมวลกฎหมาย เดียวกัน โดยเจ้าพนักงานบังคับคดีจะยึด อายัด หรือขายเฉพาะบรรดาทรัพย์สินที่เจ้าหนี้อ้างว่าเป็นของลูกหนี้ ตามคำพิพากษา การยึดทรัพย์สินเป็นหน้าที่ของสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดต้องสืบให้ทราบว่าลูกหนี้ ตามคำพิพากษามีทรัพย์สิน อะไรบ้าง อยู่ที่ใด ผู้ใดครอบครองทรัพย์สินนั้น ซึ่งหากทรัพย์สินนั้นเป็นของลูกหนี้ ตามคำพิพากษาย่อมนำยึดได้ การยึดทรัพย์สิน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๖.๑ ทรัพย์สินที่ไม่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี (ยึดไม่ได้) ตามประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๓๐) พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๓๐๑

(๑) เครื่องนุ่งห่มหลับนอน เครื่องใช้ในครัวเรือน เครื่องใช้สอยส่วนตัว ประมาณ รวมกันราคาไม่เกินประเภทละ ๒๐,๐๐๐ บาท

(๒) สัตว์ สิ่งของ เครื่องมือ เครื่องใช้ในการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพเท่าที่จำเป็น ในการเลี้ยงชีพของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ราคารวมกันไม่เกิน ๑๐๐,๐๐๐ บาท

(๓) สัตว์ สิ่งของ เครื่องใช้และอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ทำหน้าที่ช่วยหรือแทนอวัยวะ ของลูกหนี้ตามคำพิพากษา

(๔) ทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาอันมีลักษณะเป็นของส่วนตัวโดยแท้ เช่น หนังสือสำหรับวงศ์ตระกูลโดยเฉพาะ จดหมาย หรือสมุดบัญชีต่าง ๆ

(๕) ทรัพย์สินที่โอนกันไม่ได้ตามกฎหมายหรือตามกฎหมายย่อมไม่อยู่ในความรับผิดชอบ แห่งการบังคับคดี

๖.๒ ทรัพย์สินที่อยู่ในความรับผิดชอบแห่งการบังคับคดี (ยึดได้) ตามประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๓๐) พ.ศ. ๒๕๖๐

(๑) สິงหาริมทรัพย์มีรูปร่าง (มาตรา ๓๐๓)

(๒) สິงหาริมทรัพย์มีทะเบียน เรือ แพ สัตว์พาหนะ หรือสິงหาริมทรัพย์มีรูปร่างอย่างอื่น ซึ่งต้องจดทะเบียนกรรมสิทธิ์ (มาตรา ๓๐๔)

(๓) หลักทรัพย์ตามกฎหมายว่าด้วยหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (มาตรา ๓๐๕)

(๔) ตัวเงิน...

(๔) ตัวเงินหรือตราสารเปลี่ยนมือ (มาตรา ๓๐๖)

(๕) หุ้นส่วนจำพวกจำกัดความรับผิดชอบในห้างหุ้นส่วนจำกัดหรือบริษัทจำกัด (มาตรา ๓๐๗)

(๖) สิทธิในสิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า (มาตรา ๓๐๘-๓๐๙)

(๗) สิทธิการเช่าทรัพย์สินหรือสิทธิที่จะได้ใช้บริการต่าง ๆ (มาตรา ๓๑๐)

(๘) สิทธิตามใบอนุญาต ประทานบัตร อาชญาบัตร สัมปทาน (มาตรา ๓๑๑)

(๙) อสังหาริมทรัพย์ (มาตรา ๓๑๒)

(๑๐) ทรัพย์สินอันเกี่ยวกับอสังหาริมทรัพย์ (มาตรา ๓๑๓)

๖.๓ การยึดอสังหาริมทรัพย์ ณ ที่ทำการ (ที่ดิน ที่ดินพร้อมสิ่งปลูกสร้าง ห้องชุด)

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๓๐) พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๓๑๒

(๑) ต้นฉบับโฉนดที่ดิน, น.ส.๓, น.ส. ๓ ก หรือสำเนาเอกสารสิทธิดังกล่าว ที่ตรวจสอบได้ว่าถูกต้องตามคำพิพากษามีกรรมสิทธิ์ ซึ่งเจ้าพนักงานที่ดินรับรองไม่เกิน ๑ เดือน ก่อนทำการยึด

(๒) สำเนาทะเบียนราษฎร์ของลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือผู้ถือกรรมสิทธิ์ร่วม คู่สมรสของลูกหนี้ตามคำพิพากษา (ถ้ามี) ทายาทของลูกหนี้ตามคำพิพากษาผู้ตาย ซึ่งนายทะเบียนรับรองไม่เกิน ๑ เดือน ก่อนทำการยึด

(๓) หลักฐานการเปลี่ยนชื่อ - สกุล (ถ้ามี) ของลูกหนี้ตามคำพิพากษา

(๔) แผนที่การเดินทางไปที่ตั้งทรัพย์สินที่จะยึดพร้อมสำเนา ๑ ชุด

(๕) ภาพถ่ายปัจจุบันของทรัพย์สินที่จะยึดและแผนผังของทรัพย์สินที่จะยึดโดยระบุขนาด

กว้าง - ยาว

(๖) กรณียึดห้องชุด ต้องมีหนังสือรับรองนิติบุคคลอาคารชุดที่เป็นปัจจุบัน ซึ่งเจ้าพนักงานที่ดินรับรองไม่เกิน ๑ เดือน ก่อนทำการยึด

(๗) ราคาประเมินที่ดิน/ห้องชุด

(๘) เขียนคำขอยึดทรัพย์สิน ณ ที่ทำการ พร้อมวางเงินค่าใช้จ่ายชั้นบังคับคดี จำนวนละ ๒,๕๐๐ บาท

๖.๔ การยึดสังหาริมทรัพย์ เช่น รถยนต์ รถจักรยานยนต์ เรือ หุ้นส่วนในบริษัท หรือหลักประกันการขอใช้ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์ เป็นต้น

(๑) สำเนาทะเบียนราษฎร์ของลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือคู่สมรส (กรณีสินสมรส) ซึ่งนายทะเบียนรับรองไม่เกิน ๑ เดือน ก่อนทำการยึด

(๒) เขียนคำขอยึดทรัพย์สิน ณ ที่ทำการ พร้อมวางเงินค่าใช้จ่าย จำนวนละ ๑,๕๐๐ บาท

(๓) จัดหาหรือเตรียมยานพาหนะ สำหรับรับ - ส่ง เจ้าพนักงานบังคับคดี

(๔) เตรียมยานพาหนะและคนเพื่อขนย้ายทรัพย์สินที่ยึดไปเก็บรักษา ณ สถานรักษาทรัพย์สิน บังคับคดี หรือสถานที่ของสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด พร้อมรายละเอียดเอกสารของทรัพย์สินที่ยึด

๗. การอายัดสิทธิเรียกร้อง เป็นวิธีการบังคับคดีรูปแบบหนึ่ง ที่ไม่ใช่การบังคับกับทรัพย์สิน ที่มีอยู่ในความครอบครองของลูกหนี้โดยตรง แต่เป็นการบังคับสิทธิเรียกร้องของลูกหนี้ตามคำพิพากษา ที่จะเรียกให้บุคคลภายนอกชำระเงินหรือส่งมอบหรือโอนทรัพย์สินหรือชำระหนี้เป็นอย่างอื่น มิให้ชำระหนี้แก่ลูกหนี้ ตามคำพิพากษา แต่ให้ชำระแก่เจ้าพนักงานบังคับคดีแทน เช่น ลูกหนี้ตามคำพิพากษามีเงินฝากกับสถาบัน การการเงินหรือบุคคลภายนอก ให้อายัดเงินและส่งเงินมายังเจ้าพนักงานบังคับคดีหรืองดเว้นการจำหน่าย สิทธิเรียกร้อง ทั้งนี้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๓๐) พ.ศ. ๒๕๖๐ ตามมาตรา ๓๑๖

๗.๑ เงินหรือสิทธิเรียกร้องเป็นเงินที่อายัดไม่ได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๓๐) พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๓๐๒

(๑) เบี้ยเลี้ยงชีพซึ่งกฎหมายกำหนดไว้

(๒) เงินรายได้เป็นคราวๆ ที่บุคคลภายนอกยกให้เพื่อการเลี้ยงชีพไม่เกินเดือนละ ๒๐,๐๐๐ บาท

(๓) เงินเดือน ค่าจ้าง บำนาญ บำเหน็จ เบี้ยหวัด หรือรายได้อื่นในลักษณะเดียวกัน ของข้าราชการ เจ้าหน้าที่ หรือลูกจ้างในหน่วยงานราชการ เงินสงเคราะห์ บำนาญ หรือบำเหน็จที่หน่วยงานราชการ ได้จ่ายให้แก่คู่สมรสหรือญาติที่ยังมีชีวิตอยู่

(๔) เงินเดือน ค่าจ้าง บำนาญ ค่าชดใช้ เงินสงเคราะห์ ฯลฯ ของพนักงานจ้าง หรือ คนงานที่นายจ้างจ่ายให้ จำนวนรวมกันไม่เกินเดือนละ ๒๐,๐๐๐ บาท

(๕) บำเหน็จหรือค่าชดเชยหรือรายได้อื่นในลักษณะเดียวกัน ของบุคคลซึ่งไม่ใช่ ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ หรือลูกจ้างในหน่วยงานราชการ เป็นจำนวนไม่เกิน ๓๐๐,๐๐๐ บาท

(๖) เงินฌาปนกิจสงเคราะห์ที่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาได้รับอันเนื่องมาจากความตาย ของบุคคลอื่น ตามจำนวนที่จำเป็นในการดำเนินการฌาปนกิจศพตามฐานะของผู้ตาย

๗.๒ เงินหรือสิทธิเรียกร้องเป็นเงินที่อายัดได้

(๑) เงินเดือน ค่าจ้าง หรือรายได้อื่นที่มีลักษณะจ่ายเพื่อตอบแทนการทำงานเป็นรายเดือน

(๒) โบนัส อายัดร้อยละ ๕๐

(๓) เงินที่ตอบแทนกรณีออกจากงาน ในส่วนที่เกินกว่า ๓๐๐,๐๐๐ บาท

(๔) เงินตอบแทนจากการทำงานเป็นชั่วคราว อายัดร้อยละ ๓๐

(๕) เงินฝากในบัญชีสถาบันการเงิน

(๖) เงินปันผลหุ้น

(๗) ค่าเช่าทรัพย์สิน

(๘) ค่างวดงานตามสัญญาจ้างงาน

๘. การขายหรือจำหน่ายทรัพย์สิน เป็นกระบวนการที่ดำเนินการต่อเนื่องจากการยึดทรัพย์ และเป็นการจัดการเกี่ยวกับทรัพย์ที่ยึด หลังจากได้ทำการยึดทรัพย์สินหรืออายัดสิทธิเรียกร้องทั้งหมดหรือบางส่วน ของลูกหนี้ตามคำพิพากษา หรือได้มีการส่งมอบทรัพย์สินตามสิทธิเรียกร้องที่ถูกอายัดแก่เจ้าพนักงานบังคับคดีแล้ว นอกจากเจ้าพนักงานบังคับคดีจะต้องแจ้งผู้มีส่วนได้เสียเกี่ยวกับทรัพย์ที่ยึด เช่น ลูกหนี้ตามคำพิพากษาผู้ถือ กรรมสิทธิ์ในทรัพย์นั้น ผู้ถือกรรมสิทธิ์ร่วมกับลูกหนี้ตามคำพิพากษาผู้รับจำนอง รวมถึงนายทะเบียนกรณีทรัพย์นั้นมีทะเบียนแล้ว ถ้าไม่มีเหตุอันสมควรงดการบังคับคดีไว้ก่อน ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการขายทอดตลาด ทรัพย์สินหรือสิทธิเรียกร้อง ทั้งนี้ กำหนดวันและเวลาขายดังกล่าวจะต้องไม่น้อยกว่า ๖๐ วันนับแต่วันยึด อายัด หรือส่งมอบทรัพย์สินและต้องแจ้งวันเวลาและสถานที่ซึ่งจะทำการขายทอดตลาดแก่บรรดาบุคคลผู้มีส่วนได้เสีย ในการบังคับคดีให้ทราบด้วย ทั้งนี้ ตามมาตรา ๓๓๑ วรรคแรกและวรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความแพ่ง (ฉบับที่ ๓๐) พ.ศ. ๒๕๖๐

ให้จังหวัดในฐานะผู้มีส่วนได้เสียในการบังคับคดีมอบอำนาจให้เจ้าหน้าที่ ผู้รับผิดชอบ ในการเข้าสู่ราคาหรือหาบุคคลอื่นเข้าสู่ราคาเพื่อให้ได้ราคาตามที่ต้องการ เพื่อให้การขายทอดตลาดเป็นไปด้วย ความเที่ยงธรรม และเพื่อป้องกันมิให้ราคาที่ได้จากการขายทอดตลาดมีจำนวนต่ำเกินสมควร ทั้งนี้ ตามมาตรา ๓๓๑ วรรคสาม แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๓๐) พ.ศ. ๒๕๖๐

ในกรณี...

ในกรณีที่สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเป็นผู้ได้ทรัพย์สินจากการขายทอดตลาดในฐานะผู้ซื้อ และเป็นกรณีเจ้าพนักงานบังคับคดีโอนอสังหาริมทรัพย์ที่ขายให้แก่ผู้ซื้อ หากทรัพย์สินที่โอนนั้นมีลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวารอยู่อาศัย ผู้ซื้อชอบที่จะยื่นคำขอฝ่ายเดียวต่อศาลที่อสังหาริมทรัพย์นั้นตั้งอยู่ในเขตศาลให้ออกหมายบังคับคดีเพื่อบังคับให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวารออกไปจากอสังหาริมทรัพย์นั้น ทั้งนี้ตามมาตรา ๓๓๔ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๓๐) พ.ศ. ๒๕๖๐

๙. การขับไล่ เป็นการบังคับคดีในกรณีที่คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล ให้ขับไล่ลูกหนี้ตามคำพิพากษาออกไปจากอสังหาริมทรัพย์ ที่อยู่อาศัย หรือทรัพย์สินที่ครอบครอง ให้เจ้าพนักงานบังคับคดีดำเนินการ ดังนี้ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๓๕๐ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๓๐) พ.ศ. ๒๕๖๐

๙.๑ กรณีไม่มีบุคคลอยู่ในทรัพย์สินพิพาท ตามมาตรา ๓๕๑ (๑) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๓๐) พ.ศ. ๒๕๖๐

(๑) ถ้าทรัพย์สินนั้นไม่มีบุคคลใดอยู่แล้วและไม่มีทรัพย์สินอื่นใด เมื่อเจ้าพนักงานบังคับคดีส่งมอบทรัพย์สินนั้นทั้งหมดหรือบางส่วน ให้สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเข้าครอบครองได้ทันที ตามมาตรา ๓๕๒ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๓๐) พ.ศ. ๒๕๖๐ แต่ถ้าไม่มีบุคคลใดอยู่อาศัย แต่ยังคงปรากฏว่ามีทรัพย์สินอื่นอยู่ในที่พิพาท เจ้าพนักงานบังคับคดีจะจัดทำบัญชีรวบรวมทรัพย์สินแจ้งลูกหนี้ตามคำพิพากษามารับคืนภายในกำหนด ถ้าไม่มารับคืน เจ้าพนักงานบังคับคดีจะรายงานศาลเพื่อขายทอดตลาดเก็บเงินไว้ให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาต่อไป

(๒) ค่าใช้จ่ายในการส่งมอบและรวบรวมทรัพย์สิน ลูกหนี้ตามคำพิพากษาเป็นผู้รับผิดชอบ

๙.๒ กรณีมีบุคคลอยู่ในทรัพย์สินพิพาท ถ้าลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวารไม่ออกไปจากทรัพย์สินนั้น ทั้งนี้ ตามมาตรา ๓๕๑ (๒) และมาตรา ๓๕๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๓๐) พ.ศ. ๒๕๖๐

(๑) กรณีลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวารไม่ออกไปจากทรัพย์สินนั้น เจ้าพนักงานบังคับคดีจะรายงานศาลเพื่อมีคำสั่งจับกุมและกักขังลูกหนี้ตามคำพิพากษาหรือบริวาร และให้ศาลมีอำนาจสั่งจับกุมและกักขังได้ทันที

(๒) กรณีมีบุคคลที่อยู่อาศัยหรือครอบครองทรัพย์สินนั้นอ้างว่ามีได้เป็นบริวารของลูกหนี้ตามคำพิพากษา สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดต้องนำเจ้าพนักงานบังคับคดีไปยังที่ตั้งทรัพย์สิน เพื่อปิดประกาศให้บุคคลดังกล่าวยื่นคำร้องต่อศาลภายในกำหนดเวลา ๑๕ วันนับแต่วันปิดประกาศ แสดงว่าตนมีอำนาจพิเศษในการอยู่อาศัยหรือครอบครองทรัพย์สินนั้น

๑๐. การรื้อถอนสิ่งปลูกสร้าง ไม่ยี่นต้น ไม่ล้มลูกหรือธัญชาติ หรือขนย้ายทรัพย์สิน ออกไปจากอสังหาริมทรัพย์ที่อยู่อาศัย หรือทรัพย์สินที่ครอบครอง ตามมาตรา ๓๕๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๓๐) พ.ศ. ๒๕๖๐

(๑) สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดต้องนำเจ้าพนักงานบังคับคดีไปปิดประกาศกำหนดการรื้อถอนหรือขนย้ายทรัพย์สินไว้ ณ บริเวณนั้นไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน

(๒) ค่าใช้จ่ายในการรื้อถอนและขนย้ายลูกหนี้ตามคำพิพากษาเป็นผู้รับผิดชอบ

การเตรียมเอกสารสำหรับการขับไล่และรื้อถอน

๑. เขียนคำร้องพร้อมวางเงินค่าใช้จ่ายชั้นบังคับคดีสำนวนละ ๑,๕๐๐ บาท

๒. เตรียมยานพาหนะในการรับ - ส่ง เจ้าพนักงานบังคับคดีไปยังที่พิพาท

๓. เตรียมคนงานในการรื้อถอนและยานพาหนะสำหรับขนย้ายทรัพย์สินที่รื้อถอนหรือรวบรวม

๔. ในกรณีที่มีการยึดทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาด้วย ให้ส่งสำเนาทะเบียนราษฎรของลูกหนี้ตามคำพิพากษาซึ่งนายทะเบียนรับรองไม่เกิน ๑ เดือน นับถึงวันที่ยึด เพื่อแจ้งการยึดทรัพย์สินให้ลูกหนี้ตามคำพิพากษาทราบ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๓๕๐ ถึงมาตรา ๓๕๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๓๐) พ.ศ. ๒๕๖๐

๑๑. การเพิกเฉยไม่ดำเนินการบังคับคดี หากสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด เพิกเฉยไม่ดำเนินการบังคับคดีภายในระยะเวลาที่เจ้าพนักงานบังคับคดีกำหนด เจ้าพนักงานบังคับคดีอาจขอให้ศาลสั่งถอนการบังคับคดีได้ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๒๙๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๓๐) พ.ศ. ๒๕๖๐

อนึ่ง เพื่อป้องกันมิให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับการบังคับคดี และสืบหาหลักทรัพย์หรือทรัพย์สินดังกล่าวต้องรับผิดชอบในผลแห่งการละเมิด จึงขอให้เจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องได้ถือปฏิบัติและดำเนินการให้เป็นไปตามแนวทางที่กรมการพัฒนาชุมชนและกระทรวงการคลังกำหนด อย่างเต็มกำลังความสามารถ หรือตรวจสอบโดยต่อเนื่อง เพื่อค้ำประกันประโยชน์ของทางราชการที่จะได้รับจากการชำระหนี้ของลูกหนี้ตามคำพิพากษาเป็นสำคัญ

ทั้งนี้ ท่านสามารถแสกน QR Code เพื่อดาวน์โหลด “สารความรู้ ด้านการบังคับคดีแพ่ง” กรมบังคับคดี กระทรวงยุติธรรม เพื่อศึกษาและนำไปใช้ประโยชน์ควบคู่ไปกับแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการบังคับคดี และสืบหาหลักทรัพย์หรือทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษาของกรมการพัฒนาชุมชน เพื่อให้การบังคับคดีและสืบหาหลักทรัพย์หรือทรัพย์สินของลูกหนี้ตามคำพิพากษามีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

